

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

01601, м. Київ, вул. О. Гончара, 55а, тел.(044) 247-30-54, тел./факс: (044) 247-30-50, факс: (044) 247-31-44
www.mns.gov.ua ЕДРПОУ 38516849 E-mail: oper@mns.gov.ua

03.05.2017 № 02-6518/261

На № _____ від _____

Державна регуляторна служба
України

Про погодження проекту наказу
Міністерства внутрішніх справ України

Державна служба України з надзвичайних ситуацій з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність з Кодексом цивільного захисту України та відповідно до абзацу другого пункту 7 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 р. № 731, повторно направляє доопрацьований проект наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України» для погодження в десятиденний термін.

Додаток: на 47 арк. в 1 прим. тільки адресату.

Перший заступник Голови

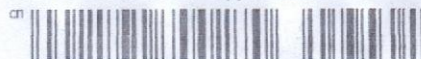
О. Мельчущий

Цирень Р.М.
585-68-79

124090

0.31

Державна регуляторна служба України
№ 2709/1/19-17 від 05.05.2017

**Аналіз регуляторного впливу
до проекту наказу Міністерства внутрішніх справ України
«Про затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України»**

I. Визначення проблеми

Проект наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України» (далі – проект наказу) розроблено на виконання вимог Кодексу цивільного захисту України (далі – Кодекс) та з метою удосконалення і приведення нормативно-правових актів у сфері пожежної безпеки у відповідність з вимогами законодавства України та європейськими стандартами, зменшення фінансового навантаження на суб'єктів господарювання, створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, забезпечення належного рівня пожежної безпеки у державі та на ринках суб'єктів господарювання незалежно від форм власності.

Конституція України визначає людину, її життя і здоров'я найвищою соціальною цінністю, встановлюючи права громадян, які є нормами прямої дії. Створення умов для повної реалізації цих прав покладається на державу.

Кодекс регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, у тому числі пожеж.

Відповідно до статті 20 Кодексу до основних завдань і обов'язків суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту належать:

- забезпечення виконання заходів у сфері цивільного захисту на об'єктах суб'єкта господарювання;

- здійснення навчання працівників з питань цивільного захисту, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки;

- здійснення за власні кошти заходів цивільного захисту, що зменшують рівень ризику виникнення надзвичайних ситуацій;

- розроблення заходів щодо забезпечення пожежної безпеки, впровадження досягнень науки і техніки, позитивного досвіду із зазначеного питання;

- забезпечення виконання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, а також виконання вимог приписів, постанов та розпоряджень центрального органу виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сфері техногенної та пожежної безпеки;

- утримання у справному стані засобів цивільного та протипожежного захисту, недопущення їх використання не за призначенням тощо;

- здійснення заходів щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики.

Крім цього, згідно з вимогами статті 55 Кодексу забезпечення пожежної безпеки суб'єкта господарювання покладається на власників та керівників таких суб'єктів господарювання.

Також відповідно до вимог статті 6 Закону України «Про основи національної безпеки України» одними із пріоритетів національних інтересів України є:

гарантування конституційних прав і свобод людини і громадянина;
забезпечення екологічно та техногенно безпечних умов життєдіяльності громадян і суспільства.

Згідно зі статтею 7 цього Закону на сучасному етапі однією з основних реальних та потенційних загроз національній безпеці України, стабільності в суспільстві є: значне антропогенне і техногенне перевантаження території України, зростання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Згідно з вимогами статті 3 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» одним із основних принципів державного нагляду (контролю) є пріоритетність безпеки у питаннях життя і здоров'я людини, функціонування та розвитку суспільства, середовища проживання і життєдіяльності перед будь-якими іншими інтересами та цілями у сфері господарської діяльності.

На сьогодні в державі діють Правила пожежної безпеки на ринках України, затверджені наказом МНС України від 17.01.2005 № 30, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 січня 2005 р. за № 111/10391.

Разом з цим, з року в рік стан додержання (виконання) вимог законодавства у сфері пожежної безпеки на ринках держави викликає серйозне занепокоєння. Щороку на ринках держави у середньому виникає близько 300 пожеж, прямі матеріальні втрати від яких складають більше 100 млн. грн., знищується та пошкоджується більше 5 тис. кв. м торговельної площі. При цьому, статистичні дані свідчать про те, що пожежі виникають внаслідок нехтування елементарними вимогами правил пожежної безпеки, а розповсюдженню пожеж сприяють численні порушення законодавства у сфері пожежної безпеки, у тому числі на стадії розробки проектної документації та будівництва.

За результатами практичної реалізації положень проекту наказу, а також з урахуванням змін у законодавстві, зокрема прийняттям Кодексу, Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», виникла необхідність для забезпечення базових принципів виконання вимог пожежної безпеки на ринках суб'єктів господарювання, удосконалення структури та змісту акта, що регулює ці питання.

Проект наказу повністю враховує вимоги Конституції України, Кодексу, вищезазначених Законів та інших нормативно-правових актів, що діють у сфері пожежної безпеки.

Визначення основних груп (підгруп), на які проблема має вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	*	
Держава	*	
Суб'єкти господарювання,	*	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	*	

II. Цілі державного регулювання

Основною метою проекту наказу є встановлення належних вимог пожежної безпеки в державі, захист життя та здоров'я громадян і зменшення кількості пожеж та їх негативних наслідків на ринках суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, удосконалення і приведення нормативно-правових актів у сфері пожежної безпеки у відповідність із законодавством України та європейськими стандартами.

Прийняття проекту наказу позитивно вплине на здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання та зменшить регуляторну роль держави і фінансове навантаження на суб'єктів господарювання.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Як альтернативу до запропонованого регулювання можна розглянути так званий «status quo», тобто збереження чинного регулювання зазначених питань та інший спосіб (саморегуляція):

Вид альтернатив	Опис альтернативи
Альтернатива 1: прийняття проекту акта	Запропонований спосіб вирішення зазначеної проблеми є найбільш доцільним та дасть змогу привести нормативно-правові акти у сфері пожежної безпеки у відповідність із законодавством (Кодексом і Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності») та європейськими стандартами
Альтернатива 2: залишення без змін існуючого акта	Такий спосіб є неприйнятним, так як не сприятиме приведенню нормативно-правових актів у сфері пожежної безпеки у відповідність із законодавством, що негативно позначиться на забезпеченні належного рівня пожежної безпеки та залишить на високому рівні регуляторний вплив держави на господарську діяльність суб'єктів господарювання, у володінні чи користуванні яких перебувають ринки. Також зазначений спосіб не забезпечить поставленої мети регулювання
Альтернатива 3:	Такий спосіб є неприйнятним, так як суперечить нормам Конституції України, які визначають людину, її життя і здоров'я

саморегуляція	найвищою соціальною цінністю, встановлюючи права громадян, які є нормами прямої дії, створення умов для повної реалізації цих прав покладається на державу. Також він не сприятиме приведенню нормативно-правових актів у сфері пожежної безпеки у відповідність із законодавством, що негативно позначиться на забезпеченні належного рівня пожежної безпеки. Крім цього, зазначений спосіб не забезпечить врегулювання зазначеного питання
---------------	--

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави:

Вид альтернатив	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: прийняття проекту акта	Високі, оскільки прийняття проекту акта дасть можливість привести нормативно-правові акти у сфері пожежної безпеки у відповідність із законодавством та європейськими стандартами. Підвищить рівень забезпечення пожежної безпеки в державі. Сприятиме захисту життя та здоров'я громадян, зменшенню кількості пожеж на ринках суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та зменшенню витрат держави, пов'язаних з гасінням пожеж, ліквідацією їх негативних наслідків та рятуванням людей і матеріальних цінностей	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання складають 2465813,25 грн. на рік
Альтернатива 2: залишення без змін існуючого акта	Відсутні, так як не сприятиме приведенню нормативно-правових актів у сфері пожежної безпеки у відповідність із законодавством, що негативно позначиться на забезпеченні належного рівня пожежної безпеки та збільшить регуляторний вплив держави на суб'єктів господарювання, у володінні чи користуванні яких перебувають ринки. Збільшить витрат держави, пов'язані з гасінням пожеж, ліквідацією їх негативних наслідків та рятуванням людей і матеріальних цінностей	62831585,25 грн. Бюджетні витрати на адміністрування регулювання та на гасіння пожеж складають *

Альтернатива 3: саморегуляція	Відсутні, оскільки суперечить нормам Конституції України, які визначають людину, її життя і здоров'я найвищою соціальною цінністю, встановлюючи права громадян, які є нормами прямої дії, створення умов для повної реалізації цих прав покладається на державу. Також він не сприятиме приведенню нормативно-правових актів у сфері пожежної безпеки у відповідність із законодавством, що негативно позначиться на забезпеченні належного рівня пожежної безпеки. Крім цього, зазначений спосіб не забезпечить врегулювання зазначеного питання	Витрати, пов'язані з гасінням та ліквідацією пожеж, їх негативних наслідків і збільшенням кількості загиблих та постраждалих осіб
----------------------------------	---	---

* У середньому за рік на ринках виникає 300 пожеж, мінімальні прямі бюджетні матеріальні витрати, пов'язані з ліквідацією та гасінням пожеж і їх наслідків, складають 60 млн. 365 тис. 772 грн., а саме:

1. Прямі бюджетні матеріальні витрати, пов'язані з оплатою праці особового складу пожежно-рятувальних підрозділів ДСНС під час ліквідації та гасіння пожеж на ринках відповідно до Інструкції про виплату грошового забезпечення та одноразової грошової допомоги при звільненні особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, затвердженої наказом МВС від 23.04.2015 № 475, зареєстрованим у Мін'юсті 15 травня 2015 р. за № 544/26989, складають:

1.1. Персонал: водій-1 чол.; командир відділення – 1 чол.; ст.. пожежний – 1 чол.; пожежний - 3 чол.	6	сума в грн.
1.2. Грошове забезпечення персоналу, грн.:		
- водій - 5459,88 грн./165,5 год.	32,99	
- командир відділення - 5662,01 грн. /165,5 год.	34,21	1079,32
- старший пожежний - 5414,03 грн. / 165,5 год.	32,71	
- пожежний - 5314,45 грн. / 165,5 год. × 3 чол.	96,33	
1.3. Компенсація податку з доходів фізичних осіб, грн.:		
- водій - 982,78 грн./165,5 год.	5,94	
- командир відділення - 1019,16 грн. /165,5 год.	6,16	194,32
- старший пожежний - 974,53 грн. / 165,5 год.	5,89	
- пожежний - 956,60 грн. / 165,5 год. × 3 чол.	17,34	
1.4. Відрахування для сплати ЄСВ (п.1.2×22,0%):		237,45
ЄСВ 22,0 %, грн.		
Всього оплата праці, відрахування для сплати ЄСВ персоналу з урахуванням кількості 6 годин роботи, грн. (п. 2 + п. 3 + п. 4)		1511,09

(під час виїзду на пожежу, яка сталася на ринку (об'єкті з масовим перебуванням людей), автоматично задіяні 6 одиниць пожежно-рятувальної техніки з особовим складом у кількості 36 чоловік, тому прямі бюджетні матеріальні витрати (з урахуванням середньої роботи протягом 6 год.), пов'язані з оплатою праці особового складу пожежно-рятувальних підрозділів ДСНС, складають 54 тис. 399 грн. 24 коп.).

2. Відповідно до економічно обґрунтованих витрат підрозділів ДСНС, визначених на підставі державних та галузевих нормативів витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків, кошторисів, з урахуванням цін на матеріальні ресурси, прямі бюджетні матеріальні витрати, пов'язані з виїздом та роботою на пожежі, в тому числі, що сталася на

ринку, 6 одиниць пожежно-рятувальної техніки та спеціального обладнання, складають 146 тис. 820 грн.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян:

Вид альтернатив	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: прийняття проекту акта	Високі, а саме: підвищення рівня захищеності громадян від пожеж та їх негативних наслідків, які можуть виникнути на ринках; зменшення витрат громадян, пов'язаних з відшкодуванням матеріальних втрат, завданих пожежами	Зменшення витрат на гасіння та ліквідацію пожеж і їх наслідків та зменшення кількості осіб, життю та здоров'ю яких заподіяна шкода
Альтернатива 2: залишення без змін існуючого акта	Відсутні, оскільки ця ситуація призведе до підвищення ризику виникнення пожеж на ринках та вплине на нормальні умови життєдіяльності громадян	Витрати на ліквідацію пожеж та їх наслідків і збільшення кількості загиблих та постраждалих осіб
Альтернатива 3: саморегуляція	Відсутні, оскільки ця ситуація призведе до систематичного порушення конституційних прав громадян та підвищення ризику виникнення пожеж на ринках і вплине на нормальні умови життєдіяльності громадян	Збільшення витрат на ліквідацію пожеж та їх наслідків і збільшення кількості загиблих та постраждалих осіб

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання.

За звітними та статистичними даними територіальних органів ДСНС за 2016 рік під дію регуляторного акта підпадають:

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	0	1663	0	0	1663
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0	100	0	0	~100

Вид альтернатив	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: прийняття проекту акта	Високі, а саме: узгодження інтересів бізнесу та держави; визначення чітких та зрозумілих вимог забезпечення належного рівня	3512256,00

	<p>пожежної безпеки; відсутність у проекті акта вимог будівельних норм; підвищення рівня забезпечення пожежної безпеки ринків, які перебувають у власності (користуванні) суб'єктів господарювання; належний захист життя та здоров'я працюючого населення; сприяння зменшенню кількості пожеж на ринках суб'єктів господарювання незалежно від форм власності; зменшення фінансового навантаження на суб'єктів господарювання (витрат на виконання неоднозначних (застарілих) протипожежних заходів, у тому числі передбачених будівельними нормами); зменшення витрат, пов'язаних з відшкодуванням матеріальних втрат, завданих пожежами</p>	
<p>Альтернатива 2: залишення без змін існуючого акта</p>	<p>Відсутні, оскільки проблема залишається невирішеною</p>	<p>5268384,00 Витрати великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта. Враховуючи підвищений ризик виникнення пожеж, збільшуються витрати на ліквідацію їх наслідків та виконання більш жорстких і неоднозначних (застарілих) протипожежних заходів, у тому числі передбачених будівельними нормами</p>
<p>Альтернатива 3: саморегуляція</p>	<p>Мінімальні, оскільки відсутність чітких та зрозумілих вимог забезпечення належного рівня пожежної безпеки на ринках призведе до збільшення адміністративного впливу органів державного нагляду (контролю). Крім цього, відсутність регулювання не сприятиме належному дотриманню вимог законодавства у сфері пожежної безпеки</p>	<p>Враховуючи підвищений ризик виникнення пожеж, збільшуються витрати на ліквідацію їх наслідків і майнові втрати від них</p>

Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень навчання	417,00*	834,00
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	0	0
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень послуги «Укрпошти»	10,00	50,00
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень штрафні санкції виконання приписів	85,00** 1500,00***	425,00 7500,00
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	0	0
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	100,00	500,00
7	Витрати, пов'язані з наймом додаткового персоналу, гривень	0	0
8	Інше (уточнити), гривень	0	0
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	2112,00	10560,00
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	1663	1663
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 x рядок 10), гривень	3512256,00****	17561280,00

* Середня вартість навчання з питань пожежної безпеки однієї посадової особи у навчально-методичних центрах цивільного захисту та безпеки життєдіяльності областей

(навчання посадових осіб проводиться до початку виконання своїх обов'язків і періодично один раз на три роки).

** Відповідно до вимог статті 175 Кодексу України про адміністративні правопорушення порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки тягне за собою попередження або накладення штрафу на посадових осіб – від двох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, та статті 188-8 КУпАП невиконання приписів та постанов посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про пожежну і техногенну безпеку, або створення перешкод для їх діяльності тягне за собою попередження або накладення штрафу на посадових осіб – від двох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (середня сума штрафу, що накладається органами ДСНС, становить 85 грн.).

*** Середня вартість розроблення і своєчасного здійснення заходів, спрямованих на забезпечення безпеки людей на випадок виникнення пожежі, забезпечення працездатності систем протипожежного захисту, розроблення (придбання) інструкції про заходи пожежної безпеки, розроблення схеми ринку та плану (схеми) евакуації людей на випадок пожежі.

**** Наведені розрахунки розроблені з урахуванням того, що на всіх 1663 ринках відповідальні посадові особи повинні пройти навчання з питань пожежної безпеки, всі 1663 суб'єкти господарювання повинні розробити і своєчасно здійснити заходи, спрямовані на забезпечення безпеки людей на випадок виникнення пожежі, забезпечити працездатність систем протипожежного захисту, розробити (придбати) інструкції про заходи пожежної безпеки, розробити схему ринку та план (схему) евакуації людей на випадок пожежі. Разом з цим, враховуючи статистичні (звітні) дані, надані територіальними органами ДСНС, на цей час на 57 % ринків вже здійснено відповідні заходи, спрямовані на забезпечення належного рівня пожежної безпеки, 65% відповідальних посадових осіб ринків пройшли навчання з питань пожежної безпеки, тобто суми на виконання заходів, передбачених проектом акта, значно зменшаться, оскільки їх витрати вже пов'язані з виконанням заходів щодо забезпечення належного протипожежного стану ринків.

Проведення оцінки впливу кількісних витрат на сферу інтересів суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва, які виникатимуть внаслідок дії регуляторного акта:

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1 (прийняття проекту акта). Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають унаслідок дії регуляторного акта»)	3512256,00 грн. (витрати за 1 рік) 17561280,00 грн. (витрати за 5 років)
Альтернатива 2 (залишення без змін існуючого акта). Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають унаслідок дії регуляторного акта»)	5268384,00 Витрати великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта. Враховуючи підвищений ризик виникнення пожеж, збільшуються витрати на ліквідацію їх наслідків та

	виконання більш жорстких і неоднозначних (застарілих) протипожежних заходів, у тому числі передбачених будівельними нормами
Альтернатива 3 (саморегуляція). Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають унаслідок дії регуляторного акта»)	Враховуючи підвищений ризик виникнення пожеж, збільшуються витрати на ліквідацію їх наслідків і майнові втрати від них

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Здійснити вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системної оцінки ступеня досягнення визначених цілей.

Вартість балів визначається за чотирибальною системою оцінки ступеня досягнення визначених цілей, де:

4 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше не існуватиме);

3 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті майже повною мірою (усі важливі аспекти проблеми не існуватимуть);

2 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті частково (проблема значно зменшиться, деякі важливі та критичні аспекти проблеми залишаться нерозв'язаними);

1 – цілі прийняття регуляторного акта, які не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати).

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час розв'язання проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1: прийняття проекту акта	4	Проблема більше не існуватиме (зазначений спосіб повністю відповідає вимогам законодавства та сучасності, є найбільш доцільним і ефективним)
Альтернатива 2: залишення без змін існуючих актів	1	Проблема продовжує існувати
Альтернатива 3: саморегуляція	1	Проблема продовжує існувати

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1: прийняття проекту акта	Прийняття проекту акта дасть можливість привести нормативно-правові акти у сфері пожежної безпеки у	У разі прийняття акта бюджетні витрати держави на адміністрування регулювання складають	Зазначений спосіб регулювання повністю відповідає вимогам законодавства та сучасності, є найбільш

	<p>відповідність із законодавством та європейськими стандартами. Підвищить рівень забезпечення пожежної безпеки в державі. Сприятиме захисту життя та здоров'я громадян, зменшенню кількості пожеж на ринках суб'єктів господарювання та зменшенню витрат держави, пов'язаних з гасінням пожеж, ліквідацією їх негативних наслідків та рятуванням людей і матеріальних цінностей.</p> <p>Підвищення рівня захищеності громадян від пожеж та їх негативних наслідків, які можуть виникнути на ринках, зменшення витрат громадян, пов'язаних з відшкодуванням матеріальних втрат, завданих пожежами. Узгодження інтересів бізнесу та держави; визначення чітких та зрозумілих вимог забезпечення належного рівня пожежної безпеки, відсутність у проекті акта вимог будівельних норм; підвищення рівня забезпечення пожежної безпеки ринків, які перебувають у власності (користуванні) суб'єктів господарювання, належний захист життя та здоров'я працюючого населення, сприяння зменшенню кількості пожеж на ринках суб'єктів господарювання, зменшення фінансового навантаження на суб'єктів господарювання (витрат на виконання неоднозначних (застарілих) протипожежних заходів, у тому числі передбачених будівельними нормами), зменшення витрат, пов'язаних з відшкодуванням матеріальних втрат, завданих пожежами</p>	<p>2465813,25 грн. на рік. У громадян витрати відсутні.</p> <p>Для суб'єктів господарювання витрати, які виникають внаслідок дії регуляторного акта, складають 3512256,00 грн. за 1 рік (за 5 років 17561280,00 грн.)</p>	<p>доцільним і ефективним. Проблема більше не існуватиме</p>
--	---	---	--

<p>Альтернатива 2: залишення без змін існуючого акта</p>	<p>Не сприятиме приведенню нормативно-правових актів у сфері пожежної безпеки у відповідність із законодавством, що негативно позначиться на забезпеченні належного рівня пожежної безпеки та збільшить регуляторний вплив держави на суб'єктів господарювання, у володінні чи користуванні яких перебувають ринки. Збільшить витрати держави, пов'язані з гасінням пожеж, ліквідацією їх негативних наслідків та рятуванням людей і матеріальних цінностей. Крім цього, ця ситуація призведе до підвищення ризику виникнення пожеж на ринках та вплине на нормальні умови життєдіяльності громадян. У разі залишення існуючої ситуації без змін вигоди для держави, громадян та суб'єктів господарювання відсутні</p>	<p>60365772 грн. * Витрати на ліквідацію пожеж та їх наслідків і збільшення кількості загиблих та постраждалих осіб. 5268384,00 Витрати великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта. Враховуючи підвищений ризик виникнення пожеж, збільшуються витрати на ліквідацію їх наслідків та виконання більш жорстких і неоднозначних (застарілих) протипожежних заходів, у тому числі передбачених будівельними нормами</p>	<p>У разі залишення існуючої ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої мети</p>
<p>Альтернатива 3: саморегуляція</p>	<p>Суперечить нормам Конституції України, які визначають людину, її життя і здоров'я найвищою соціальною цінністю, встановлюючи права громадян, які є нормами прямої дії, створення умов для повної реалізації цих прав покладається на державу. Також він не сприятиме приведенню нормативно-правових актів у сфері пожежної безпеки у відповідність із законодавством, що негативно позначиться на забезпеченні належного рівня пожежної безпеки. Крім цього, зазначений спосіб не забезпечить врегулювання зазначеного питання. Разом з цим, ця ситуація призведе до систематичного порушення конституційних прав громадян та підвищення</p>	<p>Враховуючи підвищений ризик виникнення пожеж, збільшуються витрати на ліквідацію їх наслідків і майнові втрати від них</p>	<p>У разі саморегуляції проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої мети</p>

	<p>ризик виникнення пожеж на ринках і вплине на нормальні умови життєдіяльності громадян. Також відсутність чітких та зрозумілих вимог забезпечення належного рівня пожежної безпеки на ринках призведе до збільшення адміністративного впливу органів державного нагляду (контролю). Крім цього, відсутність регулювання не сприятиме належному дотриманню вимог законодавства у сфері пожежної безпеки. У разі саморегулювання цієї проблеми вигоди для держави, громадян та суб'єктів господарювання відсутні</p>		
--	--	--	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1: прийняття проекту акта	<p>Дає змогу повністю досягнути поставлених цілей без будь-яких додаткових витрат затвердження чітких та зрозумілих правил пожежної безпеки на ринках, що відповідають вимогам сьогодення</p>	<p>Проект наказу є підзаконним актом, і єдиним зовнішнім фактором на його дію є внесення змін до норм Кодексу</p>
Альтернатива 2: залишення без змін існуючого акта	<p>Неприйнятна, зважаючи на необхідність приведення нормативно-правових актів у сфері пожежної безпеки у відповідність із вимогами законодавства та європейськими стандартами</p>	—
Альтернатива 3: саморегуляція	<p>Неприйнятна, тому що відсутність регулювання негативно вплине на рівень пожежної безпеки на ринках та призведе до збільшення адміністративного впливу органів державного нагляду (контролю)</p>	—

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми, є:

1) затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України наказом МВС;

2) інформування громадськості про встановлені актом вимоги шляхом його оприлюднення в мережі Інтернет на офіційному веб-сайті ДСНС.

Організаційні заходи, які необхідно здійснити для впровадження проекту наказу:

а) дії суб'єктів господарювання – забезпечення виконання вимог пожежної безпеки до ринків, ринкових комплексів, об'єктів торгівлі та прилеглих до них територій, іншого нерухомого майна, обладнання, устаткування, що експлуатуються на ринках;

б) дії органів виконавчої влади – надання методичної допомоги та консультацій суб'єктам господарювання, на яких поширюється дія регуляторного акта та контроль за його виконанням суб'єктами господарювання під час перевірок, передбачених законодавством.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Витрати суб'єктів господарювання та органів виконавчої влади викладено згідно з додатками 2, 3 Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта відповідно.

Додаток 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не розроблявся. Регуляторний акт не стосується суб'єктів малого підприємництва.

БЮДЖЕТНІ ВИТРАТИ

на адміністрування регулювання

Державний орган, для якого здійснюється розрахунок адміністрування регулювання:

територіальні органи Державної служби України з надзвичайних ситуацій

Процедура регулювання суб'єктів великого і середнього підприємства (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання)	Планові витрати часу на процедуру	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії (заробітна плата), грн./рік**	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта, пр./рік***	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання	Витрати адміністрування регулювання (за рік), гривень
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання	1	32,95	1	1663	54795,85
2. Поточний контроль за суб'єктом господарювання,	40*	32,95	1	1663	2191834

що перебуває у сфері регулювання, у тому числі камеральні та виїзні					
3. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про порушення вимог регулювання	2	32,95	1	1663	109591,7
4. Реалізація одного окремого рішення щодо порушення вимог регулювання	1	32,95	1	1663	54795,85
5. Оскарження одного окремого рішення суб'єктами господарювання	-	-	-	-	-
6. Підготовка звітності за результатами регулювання	1	32,95	1	1663	54795,85
7. Інші	-	-	-	-	-
Разом за рік					2465813,25
Сумарно за п'ять років					12329066,2

* тривалість планової перевірки визначається відповідно до вимог частини п'ятої статті 5 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» і не може перевищувати 10 робочих днів;

** грошове місячне утримання інспекторського складу територіальних органів ДСНС визначається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2007 р. № 1294 «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» та Інструкції про виплату грошового забезпечення та одноразової грошової допомоги при звільненні особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, затвердженої наказом МВС від 23.04.2015 № 475, зареєстрованим у Мін'юсті 15 травня 2015 р. за № 544/26989, і в середньому складає 5800,00 гривень/місяць (5800,00 грн./22 робочі дні/8 годин = 32,95 грн./год.);

*** відповідно до абзацу другого пункту 6 Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2012 р. № 306, планові заходи державного нагляду (контролю) за додержанням суб'єктами господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки з високим ступенем ризику здійснюються не частіше ніж один раз на рік.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Термін дії нормативно-правового акта не обмежений у часі, що дасть змогу повністю вирішити проблемні питання.

Зміна терміну дії регуляторного акта можлива у разі зміни законодавчих актів України вищої юридичної сили, на виконання яких розроблено проект наказу.

Термін набуття чинності регулятором актом – відповідно до законодавства після його офіційного оприлюднення.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Показники результативності регуляторного акта будуть встановлені після набрання чинності актом.

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта, – прямих надходжень до державного бюджету не передбачається;

2. Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб підприємців, на яких поширюється дія акта, – 1663 суб'єкта господарювання;

3. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб підприємців стосовно основних положень регуляторного акта – високий, оскільки проект наказу розміщено на офіційному веб-сайті ДСНС;

4. Час, що витрачається суб'єктами господарювання, пов'язаний з виконанням акта, – постійно;

5. Загальні витрати суб'єктів господарювання, які підпадають під дію регуляторного акта, за рік складуть – 3512256,00 грн., за п'ять років – 17561280,00 грн.;

6. Рівень захисту життя та здоров'я громадян;

7. Зменшення кількості пожеж на ринках суб'єктів господарювання незалежно від форм власності;

8. Зменшення витрат держави, пов'язаних з гасінням пожеж, ліквідацією їх негативних наслідків та рятуванням людей і матеріальних цінностей;

9. Зменшення витрат суб'єктів господарювання, які підпадають під дію регуляторного акта, за рік на – 1756128,00 грн., за п'ять років на – 8780640,00 грн.;

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Уповноваженим органом виконавчої влади здійснюватимуться базове, повторне та періодичні відстеження результативності регуляторного акта у строки, встановлені статтею 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», шляхом аналізу статистичних та звітних даних за такими основними показниками як зменшення кількості пожеж, загиблих та травмованих людей, а також зменшення матеріальних витрат, пов'язаних з ліквідацією пожеж та їх негативних наслідків.

Базове відстеження результативності акта буде здійснено з дня набрання чинності цим актом шляхом опрацювання пропозицій від фізичних та юридичних осіб, які надходять до проекту наказу.

Повторне відстеження здійснюватиметься через рік після набуття чинності цим регуляторним актом, у результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстежень.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження результативності.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності, – статистичні.

Цільові групи, які будуть залучатися для проведення відстеження, – апарат Державної служби України з надзвичайних ситуацій, територіальні органи ДСНС.

Голова Державної служби України
з надзвичайних ситуацій

М. Чечоткін

« 03 » 05 2017 року

ПОВІДОМЛЕННЯ

про оприлюднення проекту наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України»

Проект наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України» (далі – проект наказу) розроблено відповідно до пункту 33 частини другої статті 17 Кодексу цивільного захисту України та з метою вдосконалення нормативно-правового забезпечення у сфері пожежної безпеки.

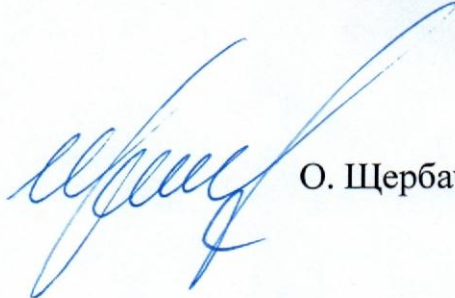
Назва органу виконавчої влади, який розробляв регуляторний акт	Назва структурного підрозділу, який розробляв регуляторний акт, його адреса та телефони
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	Департамент запобігання надзвичайним ситуаціям 01024, м. Київ, вул. Круглоуніверситетська, 20/1, тел. (044) 585-68-79 або (044) 585-68-16 головний інспектор відділу профілактичної роботи Цирень Роман Миколайович та провідний фахівець відділу профілактичної роботи Строкач Юрій Анатолійович dpr.ddpb@mns.gov.ua

Проект наказу у новій редакції встановлює вимоги пожежної безпеки, спрямовані на підвищення рівня забезпечення пожежної безпеки в державі, захист життя та здоров'я громадян, зменшення кількості пожеж на ринках суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, приводить окремі положення Правил пожежної безпеки на ринках України у відповідність з європейськими стандартами та зменшує фінансове навантаження на суб'єктів господарювання.

З 8 лютого 2017 року вперше оприлюднено пояснювальну записку та проект наказу на web-сайті ДСНС <http://www.dsns.gov.ua/>.

Зауваження та пропозиції до проекту наказу від фізичних та юридичних осіб приймаються до 25 травня 2017 року на адресу ДСНС або на електронну адресу: dpr.ddpb@mns.gov.ua, а також на адресу Державної регуляторної служби України: 01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11, mail@dkrp.gov.ua.

Директор Департаменту
запобігання надзвичайним ситуаціям
« 03 » 05 2017 року

 О. Щербаченко

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект наказу МВС України «Про затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України» (далі – проект наказу) розроблено Державною службою України з надзвичайних ситуацій відповідно до пункту 33 частини другої статті 17 Кодексу цивільного захисту України.

З року в рік стан додержання (виконання) вимог законодавства у сфері пожежної безпеки на ринках держави викликає серйозне занепокоєння. Щороку на ринках держави в середньому виникає близько 300 пожеж, матеріальні втрати від яких складають більше 68 млн. грн., знищується та пошкоджується більше 5 тис. кв. м торговельної площі. При цьому статистичні дані свідчать про те, що пожежі виникають унаслідок нехтування елементарними вимогами правил пожежної безпеки, а розповсюдженню пожеж сприяють значні порушення законодавства у сфері пожежної безпеки, у тому числі на стадії розробки проектної документації та будівництва.

На цей час у державі діють Правила пожежної безпеки на ринках України, затверджені наказом МНС України від 17 січня 2005 року № 30 «Про затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 січня 2005 року за № 111/10391 (далі - Правила).

Правила розроблено на виконання вимог Закону України «Про пожежну безпеку».

З введенням у дію Кодексу цивільного захисту України Закон України «Про пожежну безпеку» втратив чинність.

Крім того, з часу введення у дію Правил змінилися вимоги законодавства в частині регулювання містобудівної діяльності, у дозвільно-реєстраційній діяльності тощо.

З урахуванням викладеного, а також з метою приведення Правил у відповідність до європейських стандартів та дерегуляції підприємницької діяльності виникла необхідність перегляду Правил.

2. Мета і шляхи її досягнення

Проект наказу розроблено з метою встановлення вимог пожежної безпеки, спрямованих на підвищення рівня забезпечення пожежної безпеки в державі, захист життя та здоров'я громадян, зменшення кількості пожеж на ринках суб'єктів господарювання незалежно від форм власності, приведення окремих положень Правил пожежної безпеки на ринках України у відповідність до європейських норм та зменшення фінансового навантаження на суб'єктів господарювання.

3. Правові аспекти

України, Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» та інших

нормативно-правових актів, що діють у сфері пожежної безпеки.

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту наказу сприятиме зменшенню соціальної напруги, звернень та скарг суб'єктів господарювання, громадських організацій стосовно вищевказаних питань, матеріальних витрат, зокрема суб'єктів господарювання, органів влади, місцевого самоврядування та територіальних громад.

Реалізація проекту наказу не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

5. Позиція заінтересованих органів

Проект наказу потребує погодження з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Державною регуляторною службою України, Державною службою України з питань праці та Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні.

6. Регіональний аспект

Проект наказу не стосується питання розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

6¹. Запобігання дискримінації

У проекті наказу відсутні положення, що містять ознаки дискримінації.

Громадська антидискримінаційна експертиза проекту наказу не проводилася.

7. Запобігання корупції

У проекті наказу відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень. Проект наказу не потребує проведення громадської антикорупційної експертизи.

8. Громадське обговорення

Проект наказу протягом місяця було оприлюднено на офіційному сайті ДСНС України з метою отримання зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань.

9. Позиція соціальних партнерів

Проект наказу не стосується соціально-трудової сфери.

10. Оцінка регуляторного впливу

З реалізацією проекту наказу його вимоги будуть поширюватися на підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, у сфері управління, користування яких перебувають ринки, ринкові комплекси, та органи місцевої влади, органами місцевого самоврядування, громадянами України,

іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні (дієздатними особами).

Прийняття проекту наказу сприятиме зменшенню соціальної напруги, звернень та скарг суб'єктів господарювання, громадських організацій стосовно вищевказаних питань, матеріальних витрат, зокрема суб'єктів господарювання, органів влади, місцевого самоврядування та територіальних громад.

Разом з цим прийняття проекту наказу не призведе до зниження рівня пожежної безпеки в державі, захисту життя та здоров'я громадян та збільшення кількості пожеж на ринках незалежно від форми власності.

Проект наказу відповідає принципам державної регуляторної політики, є доцільним, адекватним, ефективним, збалансованим, передбаченим, прозорим.

10¹. Вплив реалізації акта на ринок праці

Реалізація проекту наказу не впливає на ринок праці.

11. Прогноз результатів

Видання проекту наказу дозволить привести нормативно-правові акти у сфері пожежної безпеки у відповідність до законодавства України та європейських норм, сприятиме підвищенню рівня забезпечення пожежної безпеки в державі, захисту життя та здоров'я громадян, зменшенню кількості пожеж на ринках суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та зменшить фінансове навантаження на суб'єктів господарювання.

Державний секретар Міністерства
внутрішніх справ України

_____ 2017 р.

О.В. Тахтай

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

_____ 2017

м. Київ

№ _____

Про затвердження Правил пожежної
безпеки на ринках України

Відповідно до пункту 33 частини другої статті 17 Кодексу цивільного захисту України та з метою вдосконалення нормативно-правового забезпечення у сфері пожежної безпеки

НАКАЗУЮ:

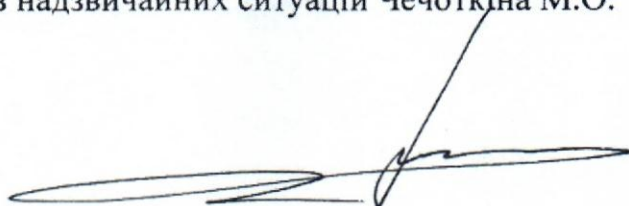
1. Затвердити Правила пожежної безпеки на ринках України, що додаються.
2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій від 17 січня 2005 року № 30 «Про затвердження Правил пожежної безпеки на ринках України», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 28 січня 2005 року за № 111/10391.
3. Департаменту формування політики щодо підконтрольних Міністрові

наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Голову Державної служби України з надзвичайних ситуацій Чечоткіна М.О.

Міністр

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke, positioned between the word 'Міністр' and the name 'А.Б. Аваков'.

А.Б. Аваков

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства внутрішніх
справ України

№ _____

ПРАВИЛА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ НА РИНКАХ УКРАЇНИ

I. Галузь застосування

1. Ці Правила встановлюють вимоги пожежної безпеки до ринків, ринкових комплексів, об'єктів торгівлі та прилеглих до них територій, іншого нерухомого майна, обладнання, устаткування, що експлуатуються на ринках.

2. Забезпечуючи пожежну безпеку на ринках України, крім цих Правил, необхідно також керуватися Правилами пожежної безпеки в Україні (далі – НАПБ А.01.001-2014), затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697, протипожежними вимогами нормативних та нормативно-правових актів.

II. Загальні положення

1. У цих Правилах використані такі терміни та визначення понять:

група кіосків (павільйонів) – кіоски та (або) павільйони, що розташовані на обмеженій території без протипожежних відстаней між ними;

камера схову – приміщення на території ринку, де зберігаються товарно-матеріальні цінності;

контейнер – споруда, призначена для перевезення вантажів широкої номенклатури, а також для збільшення вантажних одиниць при перевезенні дрібноштучних вантажів в упакованому вигляді. Контейнер може бути переобладнаний під кіоск;

кіоск – торговельний об'єкт для організації роздрібного продажу товарів, який має постійне просторове місце, займає окрему закриту споруду некапітального типу на одне робоче місце без торговельної зали для покупців та додаткової площі для розміщення запасу товарів;

критий ринок – ринок, який розташовано в нежитлових будівлях великої місткості. Торгові, складські, службові та підсобні приміщення на таких ринках розташовуються, як правило, в одному будинку;

магазин (крамниця) – торговельний об'єкт у роздрібній торгівлі, призначений для організації продажу товарів кінцевим споживачам і надання їм торговельних послуг;

окремо встановлений кіоск (павільйон) – кіоск (павільйон), від якого витримано протипожежну відстань до інших кіосків (павільйонів), будинків і споруд;

основні евакуаційні проходи – головні проходи в торговельній залі, що зв'язують проходи між торговельним обладнанням або виходи з відділів (секцій) торговельної зали з евакуаційними виходами із зали;

павільйон – торговельний об'єкт у роздрібній торгівлі, призначений для організації продажу товарів кінцевим споживачам, розміщений в окремій споруді полегшеної конструкції та має торговельну залу для покупців;

ринковий комплекс – комплекс взаємопов'язаних підприємств ринкової торгівлі з підприємствами роздрібної торгівлі та підприємствами харчування, побутового і комунального обслуговування (приоб'єктний готель);

ринок – об'єкт торгівлі, на території якого суб'єкт господарювання, що має право на користування чи розпорядження земельною ділянкою, на якій даний об'єкт розташований, організовує та/або забезпечує створення належних умов для провадження торговельної діяльності підприємцями;

робоче місце продавця – місце постійного або тимчасового його перебування в процесі роботи;

торговельне місце – спеціально обладнане, певного розміру робоче місце продавця в крамниці або поза нею для організації та здійснення роздрібного або оптового продажу товарів із додержанням чинних правил торговельного обслуговування та порядку розрахунків із покупцями.

2. Ці Правила є обов'язковими для виконання суб'єктами господарювання, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні (дієздатними особами).

3. Пожежна безпека на ринках повинна забезпечуватися шляхом проведення організаційних заходів та технічних засобів, спрямованих на запобігання пожежам, загибелі відвідувачів та працівників ринків, а також зниження майнових утрат, створення умов для швидкого виклику пожежно-рятувальних підрозділів та успішного гасіння пожеж.

4. Особи, відповідальні за забезпечення пожежної безпеки на ринках, їх права та обов'язки визначаються відповідно до законодавства.

5. У разі передачі в оренду цілісного майнового комплексу ринку або окремих його частин, приміщень, інших об'єктів за домовленістю сторін цивільно-правового договору визначаються права та обов'язки орендаря та орендодавця щодо забезпечення пожежної безпеки та відповідальності за порушення вимог пожежної безпеки на об'єкті оренди.

III. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки

1. Діяльність із забезпечення пожежної безпеки є складовою діяльністю посадових осіб і працівників ринку.

2. Директор (керівник) ринку або особа, яка виконує його обов'язки, зобов'язані:

забезпечити в торговельних, адміністративних, складських приміщеннях, допоміжних будинках та спорудах і в цілому на території ринку протипожежний режим;

організувати розроблення і своєчасне здійснення заходів, спрямованих на забезпечення безпеки людей на випадок виникнення пожежі;

забезпечити працездатність систем протипожежного захисту (далі – СПЗ);

організувати навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки працівників та посадових осіб у порядку, установленому постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях»;

не допускати до роботи осіб, які не пройшли протипожежний інструктаж;

ознайомити з вимогами пожежної безпеки покупців за допомогою плакатів, іншої наочної агітації та через гучномовну радіотрансляційну мережу.

3. З метою проведення заходів із запобігання виникненню пожеж та організації їх гасіння на ринках може створюватися добровільна пожежна

охорона, для забезпечення функціонування якої утворюються пожежно-рятувальні підрозділи. Порядок функціонування добровільної пожежної охорони затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2013 р. № 564.

4. Обов'язки посадових осіб та працівників охорони ринків щодо забезпечення пожежної безпеки повинні бути відображені в їх посадових інструкціях (функціональних обов'язках).

5. Директор (керівник) ринку або особа, яка виконує його обов'язки, своїм наказом чи розпорядженням (для працівників ринку) має визначити відповідальних осіб за забезпечення пожежної безпеки окремих ділянок території, будинків, магазинів, інших споруд, приміщень ринку, а також інженерного обладнання (за його наявності) та утримання СПЗ.

6. Відповідальні особи за пожежну безпеку зобов'язані вживати таких протипожежних заходів:

- роз'яснювати працівникам вимоги правил пожежної безпеки;
- контролювати дотримання протипожежного режиму в закріплених приміщеннях та на території ринку;
- контролювати справність приладів опалення, електрообладнання, СПЗ та вживати заходів щодо усунення виявлених недоліків;
- після закінчення роботи перевіряти, чи прибрані робочі місця та закріплена територія, а також відключення електроустановок;
- забезпечувати належне утримання наявних первинних засобів пожежогасіння;
- розробляти інші заходи з пожежної безпеки.

7. На кожному ринку відповідним документом (наказом, інструкцією тощо) повинен бути встановлений протипожежний режим, який включає:

- порядок утримання шляхів евакуації;
- визначення спеціальних місць для куріння;
- порядок застосування відкритого вогню;
- порядок використання побутових нагрівальних приладів;
- порядок проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт;
- правила проїзду та стоянки транспортних засобів;
- місця для зберігання і допустимої кількості товарів, що можуть одночасно знаходитися в приміщеннях і на території ринку;
- порядок прибирання території ринку та торгових місць після закінчення роботи, горючого пилу й відходів, очищення елементів вентиляційних систем від горючих відкладень;
- порядок відключення від мережі електроживлення обладнання та вентиляційних систем у разі пожежі;
- порядок огляду й зачинення приміщень після закінчення роботи;

порядок проходження посадовими особами навчання й перевірки знань з питань пожежної безпеки, а також проведення з працівниками протипожежних інструктажів та занять з пожежно-технічного мінімуму з призначенням відповідальних за їх проведення;

порядок організації експлуатації і обслуговування наявних засобів протипожежного захисту;

порядок проведення планово-попереджувальних ремонтів та оглядів електроустановок, опалювального, вентиляційного, технологічного та іншого інженерного обладнання;

порядок збирання членів пожежно-рятувального підрозділу добровільної пожежної охорони та посадових осіб, відповідальних за пожежну безпеку, у разі виникнення пожежі, виклику вночі, у вихідні й святкові дні;

порядок дій у разі виникнення пожежі: порядок і способи оповіщення людей, виклику пожежно-рятувальних підрозділів, застосування засобів пожежогасіння; послідовність евакуації людей та матеріальних цінностей з урахуванням дотримання техніки безпеки. При розробленні інструкцій дій у разі виникнення (виявлення) пожежі необхідно керуватися вимогами розділу VIII НАПБ А.01.001-2014, а також розділу IX цих Правил.

8. Для кожного магазину, кіоску (павільйону), приміщення об'єкта на території ринку та допоміжних технічних приміщень мають бути розроблені та затверджені керівником ринку або уповноваженою ним посадовою особою інструкції про заходи пожежної безпеки.

У цих інструкціях повинні вказуватися:

категорія приміщення з вибухопожежної та пожежної небезпеки (для виробничих, складських приміщень та лабораторій);

вимоги щодо утримання евакуаційних шляхів та виходів;

порядок утримання приміщень ринку та торговельних місць;

порядок зберігання та застосування легкозаймистих рідин, горючих рідин (далі – ЛЗР, ГР), пожежовибухонебезпечних речовин і матеріалів;

порядок прибирання робочих (торговельних) місць, збирання, зберігання та видалення горючих відходів;

порядок утримання та зберігання спецодягу;

порядок проведення зварювальних та інших вогневих робіт;

порядок огляду, вимкнення електроустановок, приведення в пожежобезпечний стан приміщень та робочих (торговельних) місць, закриття приміщень після закінчення роботи;

обов'язки та дії працівників у разі виникнення пожежі.

Ці інструкції мають вивчатися під час проведення протипожежних інструктажів, проходження навчання за програмою пожежно-технічного мінімуму і вивішуватися на видимих місцях.

Інструкції про заходи пожежної безпеки не розробляються для приміщень з мокрими процесами (мийні, умивальні та санвузлів), а також для коридорів.

9. Працівники ринків та продавці зобов'язані:

знати і дотримуватися на території ринку та робочих місцях вимог пожежної безпеки;

під час проведення робіт обережно поводитись із легкозаймистими і горючими рідинами (далі – ЛЗР та ГР), іншими пожежонебезпечними речовинами та матеріалами;

у разі виявлення пожежі повідомити про це пожежно-рятувальні підрозділи, адміністрацію ринку та вжити можливих заходів для рятування людей, майна і гасіння пожежі.

10. За порушення цих Правил винні в цьому особи несуть відповідальність у порядку, установленому законодавством України.

IV. Загальні вимоги пожежної безпеки

1. На кожний ринок (крім критих) незалежно від площі відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України повинна бути розроблена й узгоджена з ДСНС схема розміщення будівель, торговельних рядів, кіосків, павільйонів, контейнерів, торговельних місць, палаток тощо (далі – схема ринку).

Схема ринку має відображати:

загальну площу території ринку;

кількість будівель, магазинів, павільйонів, кіосків, палаток, контейнерів, камер схову та кількість торговельних місць із зазначенням їх розмірів у плані;

місця розташування автостоянок транспорту;

наявність та кількість первинних засобів пожежогасіння;

ширину проходів (проїздів) між торговельними рядами, інші необхідні розміри;

місця розміщення пожежних гідрантів та відстані від них до ринку, кількість в'їздів на територію;

інформацію щодо обладнання приміщень (торговельних місць) СПЗ.

2. Під час розроблення схеми ринку необхідно дотримуватися вимог нормативних та нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки і цих Правил.

3. На ринках з постійним або тимчасовим перебуванням на них 100 і більше осіб або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення із одночасним перебуванням 50 і більше осіб, у будинках та спорудах ринкових комплексів, котрі мають два поверхи і більше, у разі одночасного перебування на поверсі більше 25 осіб, а для одноповерхових – більше 50 осіб, мають бути розроблені і вивішені на видимих місцях плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі.

Додатково до плану (схеми) евакуації повинна бути розроблена та затверджена керівником або уповноваженою ним посадовою особою інструкція, що визначає дії персоналу щодо забезпечення безпечної та швидкої

евакуації людей, за якою не рідше одного разу на рік мають проводитися практичні тренування всіх задіяних працівників.

4. У разі зміни планування ринку, будинків (торговельних приміщень, павільйонів, кіосків), штатного розкладу персоналу плани евакуації та інструкції повинні бути відкориговані.

5. Початок роботи новоутворених ринків здійснюється суб'єктом господарювання на підставі поданої декларації відповідно до Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 5 червня 2013 року № 440.

6. На ринку забороняється:

заправляти автотранспорт паливом;

розміщувати товари, горючі відходи, упаковку, контейнери на шляхах евакуації і в проходах та захарашувати їх;

захарашувати підходи до засобів пожежогасіння та зв'язку, пристроїв відключення електроенергії, а також замикати на запори, що важко відчиняються зсередини, двері евакуаційних виходів під час роботи ринку;

улаштовувати на шляхах евакуації та руху відвідувачів пороги, турнікети і запобіжні сходи;

зменшувати нормативну ширину шляхів евакуації;

улаштовувати на сходових клітках приміщення будь-якого призначення;

застосовувати відкритий вогонь поза спеціально відведеними місцями;

продаж ЛЗР, ГР та горючих газів (балонів з газами);

продаж вогнепальної, газової зброї, піротехнічних виробів та боєприпасів;

застосовувати саморобні електронагрівальні прилади;

проводити вогневі роботи під час роботи ринку;

користуватись у складських приміщеннях та приміщеннях для підготовки товарів у горючій упаковці до продажу побутовими електронагрівальними приладами;

розміщувати павільйони, кіоски, контейнери, торговельні місця, прилавки, лотки для продажу пожежонебезпечних товарів ближче 4 м від виходів, сходових кліток та інших евакуаційних шляхів.

7. Не допускається зменшувати нормативно визначену кількість в'їздів (виїздів) на територію ринку, але, як правило, їх повинно бути не менше двох.

8. Стоянка автотранспорту має здійснюватись на спеціальних майданчиках (автостоянках) з таким розрахунком, щоб залишалися вільні проїзди до воріт. Ширину воріт не допускається зменшувати залежно від

найбільшої ширини автомобілів, що обслуговують ринок, плюс 1,5 м, але не менше 4,5 м.

9. Вимоги пожежної безпеки під час проведення фарбування, вогневих та будівельно-монтажних робіт на території, у будинках та в інших спорудах ринків виконуються відповідно до розділу VII НАПБ А.01.001-2014.

10. Територія, торговельні та інші приміщення ринків повинні постійно утримуватися в чистоті. Сміття, пакувальні матеріали, тара повинні своєчасно видалятися. Проходи, виходи, коридори і тамбури не повинні захащуватися. Дороги, під'їзди до будинків та споруд ринку, пожежних гідрантів та резервуарів (водойм) мають бути вільними, а зимової пори очищатися від снігу та льоду.

11. Територія ринку, а також будинки, споруди, торговельні приміщення мають бути забезпечені знаками безпеки відповідно до Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2009 р. № 1262 та ДСТУ ISO 6309:2007 «Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір» (ISO 6309:1987, IDT) ГОСТ 12.4.026-76* «ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности».

12. Для всіх будівель і приміщень виробничого та складського призначення, лабораторій, розташованих на території ринку, повинні бути визначені категорія щодо вибухопожежної та пожежної небезпеки згідно з ДСТУ Б В.1.1-36:2016 «Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою», а також клас зони згідно з Правилами будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок (далі – НПАОП 40.1-1.32-01), у тому числі для зовнішніх складських дільниць, які необхідно позначати на вхідних дверях до приміщення, а також у межах зон усередині приміщень та ззовні.

Категорії за вибухопожежною та пожежною небезпекою визначаються керівниками (технологами) об'єктів, проектувальними організаціями або спеціалізованими науково-дослідними закладами.

13. Організація тимчасових ринків (ярмарок), а також їх розміщення у пристосованих приміщеннях допускається відповідно до протипожежних вимог нормативних та нормативно-правових актів за умови повідомлення суб'єктом господарювання, що організовує та/або забезпечує створення належних умов для провадження торговельної діяльності підприємцями, ДСНС чи її відповідного територіального органу. При цьому схема розміщення торговельних рядів, кіосків, павільйонів, контейнерів, магазинів, торговельних місць, палаток, повинна бути подана на розгляд до ДСНС чи її відповідного територіального органу не пізніше ніж за 30 календарних днів до початку робіт з облаштування тимчасового ринку (ярмарку).

14. Ринки, що вводяться в експлуатацію чи експлуатуються після завершення будівництва, розширення, реконструкції, технічного переоснащення, реставрації, капітального ремонту повинні відповідати протипожежним вимогам нормативних та нормативно-правових актів.

V. Вимоги пожежної безпеки до ринків, розміщених у будинках

1. Торговельні зали та будинки критих ринків повинні мати розрахункову кількість розосереджених евакуаційних виходів, але не менше двох.

2. Двері комор, технічних та складських приміщень, приміщень для приймання товарів мають бути протипожежними не нижче 2-го типу.

3. Торговельні місця та прилавки в торговельних залах розміщуються так, щоб не перешкоджали евакуації людей.

Ширину основних евакуаційних проходів між торговельним обладнанням, торговельними місцями та прилавками у торговельних залах, що експлуатуються, не допускається зменшувати порівняно з такими значеннями:

до 100 кв. м включно – 1,4 м;

більше 100 кв. м до 150 кв. м включно – 1,6 м;

більше 150 кв. м до 400 кв. м включно – 2,0 м;

понад 400 кв. м – 2,5 м.

Основні проходи в торговельних залах між торговельним обладнанням і стінами, перегородками або вітринами в разі розміщення торговельного обладнання паралельно стінам, перегородкам або вітринам:

торговельні зали менше 100 кв. м – 2,0 м;

торговельні зали загальною площею 100 кв. м і більше – 3,0 м.

4. На ринках забороняється встановлювати балони з горючими газами. Допускається встановлення одного балона з горючим газом біля зовнішньої стіни торговельного закладу, у якому здійснюється приготування їжі, у металевій шафі або в прибудові з негорючих будівельних матеріалів, за винятком підвальних та цокольних поверхів.

У торговельних приміщеннях ринків (крім приміщень, розташованих у будинках V ступеня вогнестійкості), у яких можливе перебування 50 та більше осіб, забороняється збільшувати групу горючості опорядження (облицювання) стін та стель, ніж:

G2, B2, D2, T2 – для приміщень, у яких можливе перебування до 1500 осіб;

G1, B1, D1, T2 – для приміщень, у яких можливе перебування 1500 та більше осіб.

VI. Вимоги пожежної безпеки на ринках, які розміщуються на відкритих територіях

1. Вимоги пожежної безпеки до торговельних рядів, улаштованих із кіосків, павільйонів, контейнерів

1. Під час експлуатації кіосків, павільйонів та контейнерів на відкритих територіях ринків не допускається збільшувати площу:

3500 кв. м – для павільйонів I, II ступенів вогнестійкості;

2000 кв. м – для павільйонів III ступеня вогнестійкості;

1000 кв. м – для кіосків павільйонів та контейнерів IIIа, IIIб ступеня вогнестійкості;

500 кв. м – для кіосків павільйонів та контейнерів IV, IVа, та V ступенів вогнестійкості.

При цьому не допускається збільшувати поверховість кіосків та павільйонів, а також розміщення контейнерів у два та більше яруси.

2. Якщо на площі сумісно розташовані кіоски, павільйони та контейнери I, II, III, IIIа та IIIб, IV, IVа, V ступенів вогнестійкості, цю площу необхідно приймати як для кіосків (павільйонів) IV, IVа та V ступенів вогнестійкості.

3. На вказаних у пункті 2 глави 1 розділу VI цих Правил площах кіоски, павільйони, контейнери повинні розміщатися групами.

Кількість кіосків, павільйонів та контейнерів в одній групі двосмугового торговельного ряду не повинна перевищувати 20 одиниць, а в односмуговому – 10 одиниць.

4. Під час експлуатації ринків на вказаних територіях ширина повздовжніх та поперечних проходів (проїздів) між групами кіосків та павільйонів не повинна зменшуватись менше 4 м у просвіті з урахуванням відкритих дверей, виступаючих конструкцій (козирків, навісів) а також торговельного обладнання.

2. Протипожежні вимоги до кіосків (павільйонів)

1. Загальна площа кіоску повинна бути не більше 30 кв. м, павільйону – не більше 500 кв. м.

2. Не допускається погіршувати показники пожежної небезпеки матеріалів, з яких виготовлено кіоски (павільйони) на території ринку. При цьому матеріали не повинні бути легкозаймистими, з високою димоутворювальною здатністю, надзвичайно небезпечними та високонебезпечними за токсичністю продуктів горіння.

3. Не допускається погіршувати показники пожежної небезпеки матеріалів внутрішнього опорядження, підлоги павільйонів, а також кіосків, призначених для розміщення всередині будинків більше, ніж Г1, Г2, В1, В2, Т1, Т2, Д1, Д2.

4. У конструкціях кіоску (павільйону) з горючим утеплювачем наявність пустот не допускається.

5. Під час експлуатації ринку не допускається зменшення ширини дверей у чистоті менше мінімальної, яка складає:

для кіосків – 0,6 м;

павільйонів – 0,8 м;

для павільйонів, розрахованих на 50 та більше осіб – 1,2 м.

6. Не допускається експлуатація павільйонів з дверима, які відчиняються не в напрямку виходу людей.

7. Павільйони повинні бути забезпечені не менше двома розосередженими евакуаційними виходами.

8. Забороняється заміна дверей евакуаційних виходів, які відчиняються в напрямку виходу людей, розсувними, обертовими чи піднімально-опускними дверима (які не є евакуаційними виходами).

9. У разі наявності у віконних прорізах ґрат (металевих ролетів) на період перебування в кіосках (павільйонах) відвідувачів вони мають бути відчинені.

10. Запірні пристрої зовнішніх дверей кіосків (павільйонів) повинні відчинятися зсередини без ключа.

11. За умови виконання вимог пунктів 1 – 10 глави 2 розділу VI цих Правил контейнер може бути переобладнаний під кіоск.

3. Вимоги пожежної безпеки до торговельних рядів, улаштованих з палаток

1. Загальна площа торговельної групи, улаштованої з палаток (торговельних місць), не повинна перевищувати 250 кв. м.

2. Торговельні групи, улаштовані з палаток (торговельних місць), необхідно забезпечувати повздовжніми і поперечними проходами (проїздами) у просвіті не менше 4 м.

4. Вимоги пожежної безпеки до торговельних рядів, улаштованих з автомобілів, автомобілів з причепами чи лише причепів

1. На відведеній території кількість автомобілів, автомобілів з причепами чи лише причепів в одному торговельному ряду не повинна перевищувати 10 одиниць. Якщо автомобілі, автомобілі з причепами або причепа розміщені у два ряди, то допускається утримувати в такій торговельній групі до 20 вказаних одиниць.

2. Відстань для проїзду між односмуговими чи двосмуговими торговельними рядами та між групами автомобілів, автомобілів з причепами чи тільки причепами повинна бути уздовж і впоперек не менше 5 м.

5. Вимоги пожежної безпеки на ринках з продажу автомобілів та мотоциклів (авторинків)

1. При розташуванні автомобілів на відкритих територіях авторинку необхідно враховувати такі нормативні параметри:

розміри одного машино-місця для середніх автомобілів (з урахуванням мінімально припустимих зазорів безпеки 0,5 м) – 2,5 × 5,3 м;

для тимчасових авторинків допускаються розміри 2,3 × 5,0 м;

мінімальна ширина проїздів: із двобічним рухом - 6 м, з одnobічним рухом – 3,5 м;

радіуси заокруглення бортового каменю – не менше ніж 6 м.

При розрахунку кількості мотоциклів, які можуть бути розставлені на ринку, приймаються такі габарити машино-місця: мотоцикл з коляскою – 2,4×1,7 м, мотоцикл-одинак – 2,4×0,8 м, відстань між мотоциклами – не менше ніж 0,5 м.

2. Авторинки з продажу більше 50 автомобілів повинні бути забезпечені не менш ніж двома в'їздами-виїздами: один для регулярного руху (головний), інші – для аварійної евакуації автомобілів.

Кількість аварійних виїздів встановлюється згідно з розрахунком – один виїзд за кількості понад 50 до 200 автомобілів.

У разі малої місткості (до 50 місць) допускається об'єднаний в'їзд-виїзд завширшки не менш ніж 4,5 м.

3. Під час торгівлі автомобілями (мотоциклами) забороняється їх розміщення більш ніж у 6 рядів та без забезпечення можливості самостійної евакуації кожної одиниці автотранспорту.

4. Торговельні ряди автомобільних ринків розділяються на групи шестиметровими повздовжніми і поперечними проїздами.

5. У кожній групі допускається розміщення не більше 40 автомобілів.

6. Протипожежні відстані від меж відкритих авторинків (у тому числі з навісом), до будівель, будинків і споруд не повинна зменшуватись порівняно з такими показниками:

1) до виробничих будинків та споруд:

I, II та III ступенів вогнестійкості з боку стін без прорізів не нормується;

I, II та III ступенів вогнестійкості з боку стін з прорізами – не менше 9 м;

IV ступеня вогнестійкості з боку стін без прорізів – не менше 6 м;

IV ступеня вогнестійкості з боку стін з прорізами – не менше 12 м;

інших ступенів вогнестійкості незалежно від наявності прорізів – не менше 15 м;

2) до адміністративних та побутових будинків:

I, II та III ступенів вогнестійкості – не менше 9 м;

інших ступенів вогнестійкості – не менше 15 м.

6. Вимоги пожежної безпеки до торговельних рядів з навісами та без них

1. Відстань між торговельними рядами (з конструкціями, які виступають та торговельним обладнанням), не повинна зменшуватись від 2 м (у просвіті), а через кожні 50 м торговельного ряду не допускається зменшувати ширину поперечних проходів менше 2 м.

2. Після двох сусідніх 50-метрових торговельних рядів необхідно забезпечувати поперечний прохід (проїзд) завдовжки не менше 4 м (у просвіті).

3. Торговельні ряди і каркаси навісів (загального навісу) виконуються з негорючих матеріалів.

4. У разі влаштування на ринках торговельних рядів під загальним тентовим покриттям площею до 500 кв. м допускається застосовувати тенти з горючих матеріалів.

5. Якщо площа тентового покриття більше 500 кв. м, то застосування тентів з горючих матеріалів забороняється. У такому разі тенти мають бути виконані з вогнезахищеної тканини чи іншого матеріалу, який відповідає

вимогам ГОСТ 19297-73 «Ткани хлопчатобумажные с огнезащитной отделкой. Технические условия».

7. Вимоги пожежної безпеки до території відкритих ринків

1. Рух відвідувачів територією ринку здійснюється через проходи, покриття яких має бути рівним, без порогів та інших виступів.

2. Якщо ринок влаштовано на майданчику з різними відмітками поверхні землі, то перед кожним підйомом або спуском на шляхах евакуації необхідно влаштовувати майданчики, вільні від торгових місць, із розмірами, що дорівнюють подвійній ширині сходин. Кількість сходин має бути не менше трьох.

3. Відкриті торгові місця (але без палаток) допускається об'єднувати в групи по 60 місць. Відстань між групами повинна бути не менше 2 м, а відстань між цими групами та групами торговельних рядів з наметів повинна бути не менше 4 м.

4. Зберігання вантажів, упаковок, контейнерів та інших матеріалів у проходах не дозволяється.

5. Територія ринку площею більше 2 га забезпечуються проїздами не менше 4 м завширшки, що розділяють територію ринку на ділянки площею до 1 га. Указані проїзди не повинні захаращуватися.

6. Ширина під'їздів для пожежної техніки до джерел протипожежного водопостачання повинна бути не менше 4 м. Проїзди можуть бути кільцевими, наскрізними, а для тупикових проїздів – з майданчиками розміром 12x12 м для розвороту пожежно-рятувальних автомобілів.

7. Протипожежні відстані від найближчого торгового місця до місць для збирання горючих відходів мають бути не менше 15 м.

8. На території відкритих ринків забороняється:
проводити вогневі та інші пожежовибухонебезпечні роботи під час функціонування ринку;
розводити багаття, палити сміття, застосовувати відкритий вогонь поза спеціально відведеними місцями.

VII. Вимоги до технічних засобів протипожежного захисту

1. Системи протипожежного захисту

1. Ринки повинні бути забезпечені СПЗ відповідно до вимог нормативних та нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки.

2. Усі СПЗ мають бути справними і утримуватися в постійній готовності до виконання роботи. Несправності, які впливають на їх працездатність, повинні усуватися негайно, інші несправності усуваються в передбачені регламентом терміни, при цьому необхідно робити записи у відповідних журналах.

3. Системи оповіщення про пожежу та управління евакуюванням людей на ринках, розміщених на відкритих майданчиках, повинні забезпечувати чутливість текстів, що передаються, у цілому на всій площі ринку, а за необхідності – послідовно або вибірково окремими секторами (ділянками).

4. Речові ринки, ринки з продажу сільськогосподарських продуктів, промислових товарів, групи кіосків, магазини, павільйони та приміщення адміністративного призначення обладнуються СПЗ.

У разі страхування окремо розташованих кіосків, одноповерхових павільйонів, контейнерів та інших подібних споруд їхніми власниками або орендарями, площа яких незалежно від ступеня вогнестійкості не перевищує 100 кв. м, дозволяється не обладнувати їх системами пожежної сигналізації.

5. Камери схову, у яких зберігаються матеріальні цінності (крім приміщень категорій Д за вибухопожежною та пожежною небезпекою), незалежно від площі обладнуються автоматичними системами пожежогасіння.

6. Контейнери, зібрані в групи, у яких зберігаються товарно-матеріальні цінності, після закінчення роботи ринку та у вихідні, святкові дні повинні розглядатися як складські приміщення, що мають бути обладнані системою пожежної сигналізації. У разі неможливості обладнання цих контейнерів системою пожежної сигналізації вони можуть бути обладнані автономними системами пожежогасіння.

7. Під час експлуатації ринків розташованих у будинках не допускається змінювати тип системи оповіщення про пожежу та управління евакуюванням людей.

2. Первинні засоби пожежогасіння

1. Будинки, споруди, приміщення, пересувні пункти торгівлі, автотранспортні засоби та контейнери що використовуються для торгівлі, кіоски, палатки і відкриті майданчики ринків, ринкові комплекси та інші об'єкти торгівлі на ринку мають бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння.

2. Види, кількість і порядок розміщення первинних засобів пожежогасіння повинні відповідати НАПБ А.01.001-2014.

3. Контроль за утриманням і працездатністю первинних засобів пожежогасіння повинні здійснювати призначені відповідальні особи, а також власники та орендарі (відповідно до укладених договорів).

4. Для утримання первинних засобів пожежогасіння в будинках, спорудах та інших приміщеннях, а також на відкритих майданчиках обладнуються спеціальні пожежні щити (стенди).

5. Первинні засоби пожежогасіння необхідно розташовувати в легкодоступних та помітних місцях і таким чином, щоб не зашарашувати ними шляхи евакуації.

6. Первинні засоби пожежогасіння, що розміщені поза приміщеннями, на відкритих майданчиках, необхідно утримувати так, щоб уникнути потрапляння на них атмосферних опадів та сонячних променів.

7. Експлуатація та технічне обслуговування вогнегасників повинно здійснюватися відповідно до Правил експлуатації вогнегасників, затверджених наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 2 квітня 2004 р. № 152, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29 квітня 2004 р. за № 555/9154, а також ДСТУ 4297:2004 «Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги».

8. Про місцезнаходження первинних засобів пожежогасіння необхідно інформувати обслуговуючий персонал і відвідувачів ринків за допомогою знаків відповідно до Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2009 р. № 1262 та ДСТУ ISO 6309:2007 «Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір» (ISO 6309:1987, IDT),

ГОСТ 12.4.026-76* «ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности», які вивішуються на видимих місцях усередині та зовні приміщень.

3. Системи протипожежного водопостачання

1 У будівлях ринків, об'ємом 500 куб. м і більше забороняється демонтувати внутрішній протипожежний водопровід.

2. Якщо на насосній станції немає постійного чергового персоналу, то приміщення повинно зачинятися на замок, а місце зберігання ключів – зазначатися написом на дверях.

3. Утримання зовнішніх та внутрішніх систем протипожежного водопроводу повинно відповідати главі 2 розділу V НАПБ А.01.001-2014

VIII. Вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання

1. Електроустановки

1. При експлуатації електроустановок на ринках забороняється:
зменшувати відстань від повітряних ліній електропередач до будинків та споруд ринків, які містять пожежонебезпечні приміщення, а також дахів з горючих матеріалів та поблизу частин будинків і споруд, що виступають, місць зберігання горючих матеріалів менше ніж передбачених ПУЕ;

експлуатація електромереж без зашпарування місць проходження проводів, кабелів через конструкції будинків на всю товщину негорючими матеріалами у спорудах, кіосках (павільйонах);

з'єднання, відгалуження та окінцювання жил проводів і кабелів не за допомогою опресування, зварювання, паяння або затискачів;

експлуатація електромереж без захисту місць вводу електромережі від потрапляння атмосферних опадів;

зменшувати відстань по вертикалі від проводів вводу до даху менше ніж 0,5 м, до землі – менше ніж 2,75 м;

улаштування та експлуатація тимчасових електромереж;

прокладання електромереж по горючих конструкціям;

застосування саморобних некаліброваних плавких вставок запобіжників;

використовувати кабелі і проводи з пошкодженою ізоляцією чи ізоляцією, яка втратила захисні властивості;

прокладати електромережі з пластмасовою ізоляцією в приміщеннях, які не опалюються;

залишати без нагляду ввімкнені електроприлади;

користуватися пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами;

підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими ковпаками (розсіювачами);

складування горючих матеріалів на відстані менше 1 м від електроустаткування;

експлуатація електросвітильників з лампами розжарювання встановлених на горючій основі

прокладати транзитні лінії силових і освітлювальних електромереж над горючим покриттям споруд.

2. Відкриті торговельні майданчики та майданчики з суцільними навісами повинні освітлюватися виключно світильниками для зовнішнього освітлення з суцільними розсіювачами.

3. Під час експлуатації освітлювальної електромережі кіосків (павільйонів) не допускається зменшення відстані менше 0,2 м від поверхні будівельних конструкцій, якщо вони виконані з горючих матеріалів, і менше 0,5 м від горючих товарів і тари до світильників.

4. Не допускається експлуатація світлових рекламних вивісок (табло) без окремих апаратів захисту.

5. Кіоски, павільйони, палатки, пересувні пункти торгівлі, що розташовуються на відкритих територіях, у тому числі, за межами населених пунктів, повинні бути захищені небезпечної дії блискавки відповідно до ДСТУ Б В.2.5-38:2008 «Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд».

6. Усі електроспоживачі й електричне обладнання, які встановлюються на ринках, повинні бути промислового виготовлення і мати апарати захисту від струмів короткого замикання та перевантаження. Переріз та ізоляція проводів, номінальний струм плавких вставок і автоматів мають відповідати струмовому навантаженню.

2. Опалення

1. Забороняється експлуатація опалювальних установок ринків, що не відповідають протипожежним вимогам нормативних та нормативно-правових актів.

2. Для опалення кіосків та павільйонів на території ринку не допускається використання пічного опалення.

3. Для опалення кіосків (павільйонів) допускається використовувати масляні електрорадіатори та нагрівальні електропанелі із закритими нагрівальними елементами. Такі радіатори та електропанелі повинні мати справний індивідуальний електрозахист і терморегулятор.

4. Експлуатація масляних електрорадіаторів та нагрівальних електропанелей не обладнаних самостійною електромережею з пусковими і захисними приладами забороняється.

5. Не допускається експлуатація електронагрівальних приладів розташованих на горючій основі. Відстань від поверхні приладу, що випромінює тепло, до горючих матеріалів і конструкцій кіоску (павільйону) повинна бути не менше 0,5 м.

ІХ. Порядок спільних дій працівників (відвідувачів) ринків, учасників торгівлі та пожежно-рятувальних підрозділів під час ліквідації пожеж

1. У разі виникнення ознак пожежі (горіння) дії адміністрації ринку передусім мають бути спрямовані на забезпечення безпеки людей та їх евакуацію згідно з планом (схемою) евакуації з приміщень та території ринку (додаток).

2. Кожен працівник (відвідувач) ринку, учасник торгівлі, який виявив пожежу, зобов'язаний:

негайно повідомити про це за телефоном 101 та поінформувати охорону ринку;

до прибуття пожежно-рятувальних підрозділів вжити заходів щодо рятування людей та матеріальних цінностей.

3. Директор (керівник) або посадова особа адміністрації ринку, яка прибула на місце пожежі, зобов'язана:

перевірити, чи викликані пожежно-рятувальні підрозділи і за необхідності продублювати повідомлення;

вивести за межі небезпечної зони всіх працівників (відвідувачів ринку), не пов'язаних з ліквідацією пожежі;

у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього всі наявні сили і засоби;

перевірити включення систем оповіщення про пожежу та протипожежного захисту;

організувати зустріч пожежно-рятувальних підрозділів, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці техніки на зовнішні джерела водопостачання;

здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком СПЗ) та інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі;

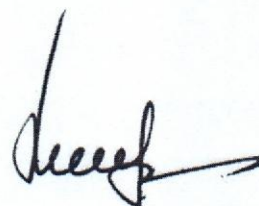
одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;

забезпечити дотримання безпеки праці працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

4. З прибуттям пожежно-рятувальних підрозділів на пожежу повинен бути забезпечений безперешкодний їх доступ на територію ринку.

5. Після прибуття пожежно-рятувальних підрозділів адміністрація ринку зобов'язана брати участь у консультуванні керівника гасіння пожежі, організувати залучення працівників ринку та учасників торгівлі до вжиття необхідних заходів, пов'язаних із ліквідацією пожежі та запобіганням її розвитку.

**Директор Департаменту формування
політики щодо підконтрольних Міністрові
органів влади та моніторингу МВС**

В.Є. Боднар

Складання плану евакуації з приміщень та території ринку

1. Для території ринку необхідно розробляти загальний план евакуації (схему евакуації) людей на випадок пожежі. План вивіщується при вході та в інших видимих місцях (рисунок 1).

На ринках з постійним або тимчасовим перебуванням на них 100 і більше осіб або таких, що мають хоча б одне окреме приміщення із одночасним перебуванням 50 і більше осіб, у будинках та спорудах ринкових комплексів, котрі мають два поверхи і більше, у разі одночасного перебування на поверсі більше 25 осіб, а для одноповерхових – більше 50 осіб, мають бути розроблені і вивішені на видимих місцях плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі.

2. На плані (схемі) евакуації зазначаються маршрути руху, евакуаційні виходи (сходові клітини, зовнішні відкриті сходи, виходи безпосередньо назовні), а також умовне графічне позначення у вигляді символів місць розташування кнопок ручних пожежних сповіщувачів, телефонних апаратів, первинних засобів пожежогасіння. Умовні графічні позначення вищезазначених символів наведено в таблиці 1.

3. Головні та запасні шляхи евакуації позначаються на планах штрих-пунктирними лініями різної довжини (таблиця 1). Ці лінії мають бути вдвічі товстішими за лінії плану поверху і мати зелений колір.

4. Головний шлях евакуації на поверсі необхідно зазначати в напрямку головного та запасних виходів, сходових клітин із зовнішнім переходом, а також сходів, що ведуть з вказаного поверху на перший поверх будинку. За наявності двох сходових клітин, рівноцінних щодо захищеності від диму та вогню, головний шлях евакуації вказують до найближчих сходів.

5. На плані поверху за допомогою символів зазначають місце розташування: ручних пожежних сповіщувачів, телефонів; пожежних кранів, вогнегасників.

6. Розшифрування символів необхідно подавати під планом поверху (у примітці).

7. Приклад оформлення плану (схеми) евакуації з поверху будинку ринку на випадок виникнення пожежі показано на рисунку 2.

8. Для забезпечення ефективного евакуювання людей із приміщень, де вони перебувають, і за необхідності, їх збирання у призначених безпечних зонах у разі виникнення пожежі або інших надзвичайних ситуацій під час складання плану (схеми) евакуації необхідно дотримуватися вимог ДСТУ ISO 16069:2012 (ISO 16069:2004, IDT) «Пожежна безпека. Графічні символи. Знаки безпеки. Системи позначення шляхів безпечного евакуювання».

9. План (схема) евакуації з поверху будинку ринку затверджується розробником, узгоджується з керівником ДПО (за її наявності на об'єкті) і затверджується директором (керівником) або особою, яка виконує його обов'язки.

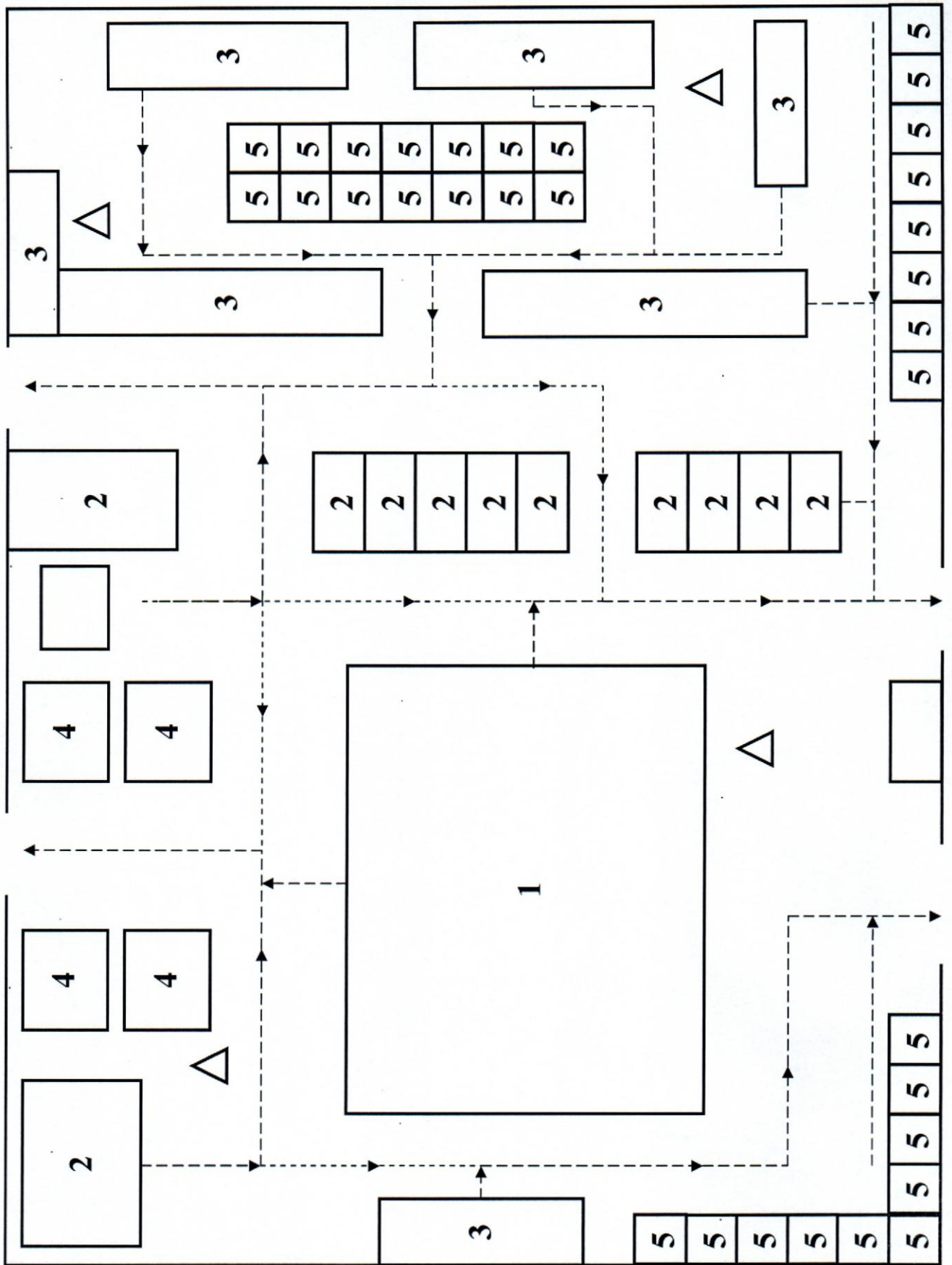
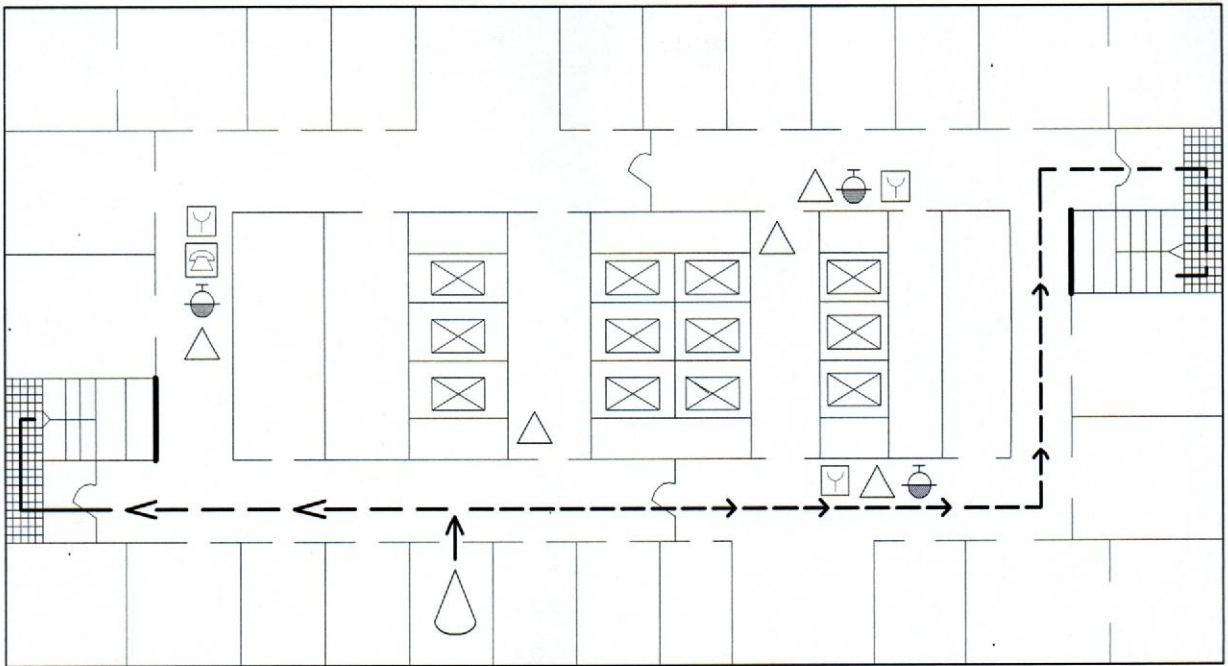

Рисунок 1. Приклад оформлення плану (схеми) евакуації з території ринку на випадок виникнення пожежі
 1 – критий ринок; 2 – торгові місця з палаток; 3 – павільйони;
 4 – торговельні ряди, улаштовані з автомобілів; 5 – кіоски.

Таблиця 1. Умовні графічні позначення

№ з/п	Найменування	Символ за ГОСТ 28130-89			Інші символи
1	Переносний вогнегасник				
2	Переносний водяний вогнегасник				
3	Переносний АВС-порошковий вогнегасник				
4	Переносний вуглекислотний вогнегасник				
5	Пересувний ВС-вогнегасник				
6	Телефон				
7	Ручний пожежний сповіщувач				
8	Кран пожежний				
9	Головний евакуаційний шлях				
10	Запасний евакуаційний шлях				
11	Основний вихід				
12	Запасний вихід				
13	Знак просторової орієнтації «Ви перебуваєте тут»				

Примітка. Умовні графічні позначення:

— кран пожежний

— ручний пожежний сповіщувач

— переносний вогнегасник

— телефон

— знак просторової орієнтації «Ви перебуваєте тут»

Рисунок 2. Приклад оформлення плану евакуації з поверху будинку ринку на випадок виникнення пожежі.